

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3079951

Uw kenmerk
2020Z20000

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 24 november 2020

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over de betrokkenheid van Frontex bij
pushbacks

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van het lid
Groothuizen (D66) over de betrokkenheid van Frontex bij pushbacks.

Deze vragen werden ingezonden op 30 oktober 2020 met kenmerk 2020Z20000.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol

Antwoorden van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid op de schriftelijke vragen van het lid Groothuizen (D66) aan de over de betrokkenheid van Frontex bij pushbacks. (2020Z20000, ingezonden 29 oktober 2020)

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Vraag 1

Wat is uw reactie op het onderzoek van het onderzoekscollectief van onder andere *Bellingcat*, *Der Spiegel* en *ARD*, waarin zij concluderen dat *Frontex* betrokken is geweest bij het illegaal terugsturen van migranten, zogeheten 'pushbacks'? 1)

Datum

24 november 2020

Ons kenmerk

3079951

Vraag 2

Deelt u de mening dat pushbacks illegaal en verwerpelijk zijn, en dat het onacceptabel is als een Europees agentschap, dat zich dient te houden aan internationale wet- en regelgeving, zich hieraan schuldig maakt?

Antwoord vraag 1 en 2

Ik heb kennisgenomen van deze berichten. Voor het kabinet staat voorop, dat iedere Europese Lidstaat en Europese organisatie de geldende internationale en Europese wet- en regelgeving dient na te leven en de fundamentele rechten dient te respecteren bij het uitvoeren van zijn taken. Dit geldt ook voor Frontex en de Europese lidstaten die deelnemen aan de Frontex operaties.

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat op geen enkele manier Nederlandse medewerkers van *Frontex* een rol hebben gespeeld bij mogelijke pushbacks?

Antwoord vraag 3

Ik kan bevestigen dat bij de vermeende incidenten waarover is bericht op 23 oktober jl. geen Nederlandse medewerkers betrokken waren.

Vraag 4

Wat vindt u ervan dat *Frontex* een intern onderzoek gaat doen naar de pushbacks, terwijl de organisatie eerder heeft aangegeven niets van deze pushbacks af te weten? 2) Zou het niet beter zijn een onafhankelijk onderzoek te laten plaatsvinden, zeker nu blijkt dat *Frontex* niet weet hoe ze dit onderzoek willen gaan uitvoeren? Bent u bereid het gesprek hierover aan te gaan bij de eerstvolgende JBZ-raad? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 4

Het kabinet vindt het belangrijk dat de vermeende incidenten serieus worden onderzocht, de Europese Commissie en de Lidstaten hierover volledig worden geïnformeerd en zo nodig gepaste maatregelen worden genomen. Voor het onderzoek van incidenten zijn speciale procedures ingericht, conform de Europese Grens en Kustwacht (EGKW)-verordening. In het verleden heeft Frontex bij incidenten steeds opvolging gegeven aan deze procedures en zondig maatregelen genomen. Dit is cruciaal voor het vertrouwen in Frontex en de wijze waarop in Frontex operaties het mandaat wordt uitgevoerd. In het Consultatieve Forum van Frontex, waar NGO's en internationale organisaties in zijn vertegenwoordigd, kunnen dit soort vraagstukken ook aan de orde worden gesteld. Dit Forum adviseert Frontex over het toepassen en respecteren van fundamentele rechten in al zijn activiteiten.

De Algemeen Directeur van Frontex heeft de leden van de Frontex Management Board een brief gestuurd waarin wordt bevestigd dat een onderzoek naar de vermeende incidenten wordt uitgevoerd. In deze brief onderschrijft hij ook dat

schendingen van fundamentele rechten en internationaal recht niet worden geduld.

Daarnaast heeft er begin deze maand een speciaal hiervoor ingelaste Management Board plaatsgevonden waar het incident besproken is. In de Frontex Management Board zijn zowel Europese lidstaten als de Europese Commissie vertegenwoordigd. De leden hebben een controlerende rol ten aanzien van de uitvoering van het mandaat van Frontex. Nederland heeft tijdens de Frontex Management Board nogmaals benadrukt dat een serieus onderzoek noodzakelijk is.

Op basis van het voorgaande acht het kabinet een apart, onafhankelijk onderzoek op dit moment niet nodig. Verder zal Nederland eerst de uitkomsten van het interne onderzoek afwachten, alvorens zonedig het gesprek aan te gaan in de JBZ-raad.

Vraag 5

Welke rol en verantwoordelijkheid ziet u voor uzelf bij het verkrijgen van duidelijkheid over wat er precies is gebeurd en wie daarvoor tot verantwoording moet worden geroepen? Welke rol ziet u voor de Europese Commissie?

Antwoord vraag 5

Zoals ook in de beantwoording van vraag 4 gesteld, vind ik het belangrijk dat de vermeende incidenten serieus worden onderzocht, de Europese Commissie en de Lidstaten hierover volledig worden geïnformeerd en zo nodig gepaste maatregelen worden genomen. Deze lijn is recent ook uitgedragen door Commissaris Johansson in een gesprek met de Algemeen Directeur van Frontex. Zoals in de beantwoording van vraag 4 aangegeven, ligt de verantwoordelijkheid ten aanzien van de controle op Frontex bij de leden van het Management Board, waarin zowel Nederland (en de andere lidstaten) als de Europese Commissie vertegenwoordigd zijn. De resultaten van het onderzoek en de bevindingen hieromtrent moeten eerst worden afgewacht, alvorens gedacht kan worden aan eventuele vervolgstappen door mijzelf en/of de Europese Commissie.

Vraag 6

Bent u van mening dat Europese agentschappen voldoende geëquipeerd zijn om eventuele interne misstanden te signaleren en waar nodig maatregelen te nemen? Zijn er bijvoorbeeld klachtenprocedures of klokkenluidersregelingen? Zo nee, welke opties ziet u om dit te verbeteren en kan dit bijvoorbeeld al worden meegenomen bij de nieuwe voorstellen van het migratiepact van de Europese Commissie?

Antwoord vraag 6

Ik zie geen aanleiding om te stellen dat de Europese migratieagentschappen in het algemeen en Frontex in het bijzonder onvoldoende geëquipeerd zouden zijn om misstanden te signaleren of maatregelen te nemen. Naar aanleiding van eerdere meldingen van incidenten heeft Frontex deze conform de bepalingen in de EGKW-verordening onderzocht en zijn waar nodig maatregelen getroffen. Ook voorziet de EGKW-verordening in een grondrechtenfunctionaris en een klachtenmechanisme om de eerbiediging van de grondrechten bij alle activiteiten van het agentschap te monitoren en te waarborgen. Daarnaast omvat de Schengengrenscodex de verplichting om aan internationale en Europese wet- en regelgeving te voldoen en fundamentele rechten te waarborgen, en volgt uit de Terugkeerrichtlijn dat terugkeer en verwijderingshandelingen worden bestreken door het onafhankelijk toezicht krachtens artikel 8, zesde lid van de Terugkeerrichtlijn.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Datum
24 november 2020

Ons kenmerk
3079951

1) Trouw, 23 oktober 2020

(<https://www.trouw.nl/buitenland/eu-grensbewakers-van-frontex-stuurden-op-zee-illegaal-migranten-terug~bc2ad92d/#:~:text=Schepen%20van%20het%20Europese%20grensagentschap,van%20migrantenboten%20in%20Europese%20wateren.&text=Schepen%20van%20de%20Europese%20grensbewakingsdienst,te%20berekennen%20via%20Griekse%20wateren>)

2) Eu observer, 28 oktober

2020(https://euobserver.com/migration/149888?utm_source=euobs&utm_medium=email)

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Datum
24 november 2020

Ons kenmerk
3079951